

Univers Pedagogic

pro

Nr. 42 (831),
24 noiembrie 2022

Săptămânal al Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova

S-a dat startul activităților de formare a formatorilor locali în prevenirea și combaterea bullying-ului

Metodologia cu privire la prevenirea și combaterea bullying-ului a fost aprobată prin Ordinul ministrului Educației și Cercetării nr. 1024/2022 și a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 349-361, din 11.11.2022. Metodologia reprezintă rezultatul unei activități în echipă și, în acest sens, menționăm că la elaborarea proiectului documentului, tradițional, au participat funcționari din cadrul ministerului, specialiști în pedagogie și psihologie, reprezentanți ai societății civile.

Din anul 2013, când a fost aprobată pentru prima oară Procedura de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului, Ministerul Educației și Cercetării

are constant pe agenda publică respectarea și asigurarea drepturilor copilului, în special protecția acestuia față de toate formele de violență.

Astfel, completează cadrul legal existent cu privire la protecția copilului față de toate formele de violență. Textul Metodologiei reflectă componentele de bază și răspunsurile la principalele întrebări referitoare la bullying și conține instrumente practice de prevenire și intervenție, cuprinse în anexe.

Primele ateliere de formare a formatorilor locali în domeniul bullying s-au desfășurat în perioada 15-18 noiembrie 2022.

Scopul instruirilor este dezvoltarea abilităților de proiectare, facilitare și evaluare a activităților pentru personalul didactic și de conducere. În acest sens, participanții vor avea o abordare sistemică a fenomenului de bullying, în care acțiunile de prevenție și /sau intervenție

sunt implementate atât la nivelul instituției de învățământ, cât și la nivelul elevilor direct implicați, al grupului de semeni, al părinților și al celorlalți membri ai comunității. Programul cursului oferă spațiu larg și sigur pentru împărtășirea experiențelor personale, profesionale și identificarea soluțiilor la întrebări.

Sorina Petrică, psiholog clinician și psihoterapeut cognitiv comportamental din România, este invitată în calitate de formatoare a programului, dumeaiei participând și la elaborarea Metodologiei cu privire la prevenirea și combaterea bullying-ului.

Activitățile de formare sunt realizate în baza Acordului de colaborare între Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova și Reprezentanța din Republica Moldova a Fundației *Terre des Hommes* (Lausanne, Elveția), semnat la 17 mai 2021, cu suportul UNICEF Moldova.

Proiectele Strategiei de dezvoltare „Tineret 2030” și Programului de implementare pentru 2023-2026, discutate cu tinerii

Ministerul Educației și Cercetării a organizat o ședință în care a prezentat și a consultat proiectele documentelor de politici publice, aflate în proces de definitivare, pentru domeniul tineret: Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030” și Programul de implementare a strategiei pentru perioada 2023-2026.

Prezenți la eveniment au fost Anatolie Topală, ministrul Educației și Cercetării, Sergiu Gurin, secretar de stat în domeniul tineretului și sportului, precum și alți reprezentanți ai Ministerului Educației și Cercetării, Agenției Naționale de Dezvoltare a Programelor și Activității de Tineret, tineri și reprezentanți ai sectorului de tineret, care și-au manifestat interesul față de proiectele documentelor de politici.

În deschiderea evenimentului, ministrul Educației și Cercetării, Anatolie Topală, a salutat prezența tinerilor și a lucrătorilor de tineret la eveniment, subliniind necesitatea

implicării acestora în construcția unui sistem echitabil și transparent de realizare a politicilor și programelor de tineret. De asemenea, ministrul Educației și Cercetării i-a îndemnat pe tineri să ia parte activă la sesiunea de prezentare și consultare a proiectului Strategiei, venind cu întrebări și propuneri constructive pentru îmbunătățirea documentului. Tinerii prezenți la eveniment au avut mai multe întrebări și propuneri privind documentele supuse discuțiilor.

Ministerul Educației și Cercetării informează că dialogul inițiat va continua în săptămânile următoare, pe lângă sesiunea de consultări organizată urmând să aibă loc și alte consultări, inclusiv în regiuni: în Centru, Nordul și Sudul Republicii Moldova, cu scopul de a le oferi posibilitatea tinerilor de pe întreg teritoriul țării să interacționeze și să se expună, să vină cu propuneri concrete de îmbunătățire a conținutului Strategiei „Tineret 2030” – documentul care trasează viziunea statului în consolidarea și susținerea sectorului de tineret din țara noastră.

Guvernul investeste în învățământul din Republica Moldova circa 300 de milioane de lei

Ceremonia de lansare a proiectelor investiționale în universitățile și colegiile pedagogice, selectate în cadrul Proiectului „Învățământul superior din Moldova”, a avut loc la sediul Guvernului, cu participarea prim-ministrei Republicii Moldova, Natalia Gavrilița, și a ministrului Educației și Cercetării, Anatolie Topală. Rectorii universităților și directorii colegiilor pedagogice care au fost selectate de Comitetul de evaluare multidisciplinar au primit certificate de confirmare a finanțării.

Comitetul multidisciplinar, constituit din reprezentanți ai Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Finanțelor, Cancelariei de Stat și ai altor ministere și agenții relevante, precum și din experți naționali, a decis unanim aprobarea finanțării a 20 de proiecte, depuse de 13 instituții de învățământ, în sumă totală de 289 de milioane de lei, în domeniile

„Științe ale educației”, „Inginerie și activități ingineresti”, „Tehnologii ale informației și comunicațiilor” și „Sănătate”.

În urma implementării proiectelor investiționale aprobate de Guvernul Republicii Moldova, vor fi dotate circa 52 de laboratoare și centre de cercetare, 67 de săli de curs, săli polifuncționale și alte spații de instruire, aproximativ 18 centre didactice și de consiliere, iar peste 20 000 de studenți și 1500 de cadre didactice vor beneficia de aceste investiții.

Prim-ministra Republicii Moldova, Natalia Gavrilița, a felicitat instituțiile câștigătoare de proiecte, subliniind că în cadrul proiectului „Învățământul superior din Moldova” cele mai multe fonduri, peste 50% din total, vor fi direcționate spre domeniul de formare a cadrelor didactice. „Astfel, asigurăm premisele integrării în Spațiul European al Educației și Spațiul European al Cercetării, acolo unde este locul firesc al sistemului educațional din țara noastră. Ne dorim să avem un sistem educațional performant care să contribuie plenar la dezvoltarea țării”, a

menționat prim-ministra. În opinia ministrului Educației și Cercetării, Anatolie Topală, „universitățile sunt centrul de putere al sistemului educațional. Reforma inițiată în vara acestui an este una complexă și necesită în continuare eforturi mari atât din partea ministerului și a agențiilor subordonate, cât și a instituțiilor de învățământ. Unele rezultate se vor resimți în viitorul apropiat, iar altele peste câțiva ani. Dar sunt sigur că prin eforturi comune putem schimba lucrurile, astfel încât să asigurăm studii de calitate pentru tineri aici, acasă, în Republica Moldova”.

Dintre entitățile care au fost selectate de echipa de concurs, 7 sunt instituții publice de învățământ superior. Este vorba de Universita-

tea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Academia de Studii Economice din Moldova și Universitatea Tehnică a Moldovei, suma totală de 11,5 milioane euro urmând să fie utilizată pentru modernizarea și dotarea sălilor de studii, laboratoarelor și centrelor de cercetare.

De asemenea, 6 colegii pedagogice: Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca, Colegiul „Julia Hasdeu” din Cahul, Colegiul „Mihail Ciachir” din Comrat, Colegiul „Alexei Mateevici” din Chișinău, Colegiul „Vasile Lupu”

din Orhei și Colegiul pedagogic „Ion Creangă” din Bălți - au fost selectate de Comisia de concurs. Instituțiile respective vor beneficia de suma totală de 2,7 milioane euro, iar banii vor fi investiți în renovarea edificiilor și dotarea sălilor de studii.

Proiectul „Învățământul superior din Moldova” susține inițiativele Guvernului Republicii Moldova, prin intervenții menite să îmbunătățească condițiile existente din blocurile de studii și, respectiv, să asigure dotarea cabinetelor, laboratoarelor, centrelor de cercetare și altor medii de învățare, formarea resursei umane, perfecționarea programelor de studii, pentru a asigura o mai bună aliniere a sistemului de învățământ superior la cerințele pieței forței de muncă, precum și să creeze mecanisme care să sporească șansele de angajare ale absolvenților instituțiilor de învățământ superior.

Proiectul „Învățământul superior din Moldova” este finanțat de Banca Mondială și implementat de Ministerul Educației și Cercetării în perioada 2020-2025.

USAID: Concurs de robotică printre elevi

{clasa viitorului}

SUMO BOT CHALLENGE 2022

3 decembrie 2022

Înregistrarea echipelor

4-25 noiembrie 2022

Agencia SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) va organiza prin Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului” concursul de robotică *SumoBot Challenge Moldova 2022*. Termenul limită pentru înregistrarea echipelor este 25 noiembrie curent, competiția urmând să se desfășoare sâmbătă, 3 decembrie a.c.

La întreceri se pot înscrie elevi cu vârste cuprinse între 10 și 17 ani. Fiecare instituție poate alinia maximum trei echipe, înregistrarea în formular făcându-se separat pentru fiecare lot în parte. De remar-

cat că fiecare formație va fi alcătuită din doi elevi, îndrumați de un antrenor. Per total, la concurs vor fi admise 64 de echipe, ele urmând să se întrecă în incinta Centrului Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”.

Este de menționat că USAID promovează inovațiile din domeniul educațional și studierea disciplinelor STEAM pentru a motiva copiii din R. Moldova să-și dezvolte deprinderile și abilitățile ce îi vor ajuta să însușească profesiile viitorului.

Reporter UPP

PSIHOLOGUL RĂSPUNDE

CUM POT FI SOLUȚIONATE NEÎNȚELEGERILE DINTRE PROFESORI ȘI ELEVII?

În ultimii ani tot mai mult se abordează relațiile interpersonale dintre profesori și elevi. Acest subiect se află în agenda multor sisteme educaționale din lume, care au dezvoltat modele de implicare, programe, metodologii și tipuri de activități pentru uzul școlii.

Profesorii sunt cei care interacționează la școală cel mai mult cu elevii și joacă rolul decisiv în menținerea unor relații armonioase. Tot în contextul școlar, neînțelegerile reprezintă și ele o problemă existentă la nivelul fiecărei instituții de învățământ, incuzând mai multe forme de manifestare: socială, emoțională, cognitivă, fizică. De cele mai multe ori cauzele neînțelegerilor dintre profesori și elevi ar putea fi: încălcarea drepturilor, sistemele diferite de valori (morale, educaționale, profesionale), percepții diferite asupra realității (când oamenii văd diferit, gândesc diferit), când au interese diferite, resurse limitate, nevoi ignorate. În urma acestor provocări, ambele părți trăiesc sentimente puternice de supărare și frustrare, se simt în nesiguranță și împiedică discuția eficientă. Dar și în acest context aceste neînțelegeri pot fi ameliorate prin:

- ✓ evitarea lansării mesajelor confuze și nerealiste;
- ✓ manifestarea prudenței în transmiterea informațiilor;

- ✓ *ascultarea activă sau ascultare empatică* (de a asculta și a auzi, a înțelege ceea ce spune);
- ✓ *feed-back constructiv* (a oferi interlocutorilor semnale referitoare la ceea ce simțim și gândim în legătură cu un mesaj sau cu o anumită situație).
- ✓ *dezvoltarea canalelor de comunicare ascendente* (stabilirea unei ore de consultații, gasirea unui spațiu sigur pentru discuție, eșirea din zona/ mediu unde a avut loc incidentul/ situația neplăcută, pentru a nu fi trigger (factor declanșator) în discuție. Crearea unui climat de comunicare, de stimulare și de relaționare pozitivă contribuie la valorizarea celuilalt, la creșterea demnității lui, acest fapt convertindu-se în factor al eficientizării procesului de relaționare. Acțiunea educativă presupune deschidere și permeabilitate spre eul altuia, intervenție și consiliere a elevului, atât pe linie didactică, cât și afectiv - relațională, motivațională, formativă, proiectivă.

Conduita didactică a profesorului are de cele mai multe ori un punct de plecare emoțional. Această capacitate emoțională este necesară profesorului pentru a interacționa, a auzi eficient vocea și trăirile elevilor. Atunci când profesorul vorbește des-

Greco Marina,
psiholog școlar,
magistru în psihologie
(grad didactic II)

pre problemele, obiectivele, eșecurile și succesele pe care le-au avut în viață, vor educa la elevi emoția și vor pătrunde în lumea lor. La rindul său, elevii sunt îndemnați să fie conștienți de acțiunile pe care le realizează, ce consecințe atrag asupra sa și asupra celorlalți din jur. Stă în puterea lor să aleagă dacă evită sau limitează efectele nedorite ale acțiunilor lor. Important este să se întrebe ce stă în puterea lui să facă pentru a limita aceste neînțelegeri. Ce alege să facă efectiv în acest sens: activează la maxim resursele proprii și eliberează gândurile negative, activează o gândire nouă/ pozitivă, nu se lasă influențat de emoții și se adaptează la schimbările pe care aceste evenimente le produc în urma cooperărilor?

„Atitudinea corectă și pozitivă, influențează așa cum doriți, oamenii, evenimentele și actele voastre” (Paul Nysens).

PNUD: Va fi modernizat Gimnaziul din Cazaclia

Proiectul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) „Sporirea calității învățământului cu ajutorul transformării digitale și a amenajării spațiilor din instituțiile de învățământ: proiect-pilot în UTA Găgăuzia” va contribui la modernizarea serviciilor sanitare din incinta Gimnaziului din satul Cazaclia, Ceadâr-Lunga, inclusiv cu aportul unei sume de circa 15 mii de dolari SUA.

De asemenea, proiectul va fi susținut de Guvernul țării de peste Prut, care a alocat 50 mii de euro prin intermediul RoAid (Agenția de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare a României), iar Executivul UTA Gagauzeri a defalcat 50 de mii de dolari SUA. Astfel, peste 250 de elevi și personalul didactic vor beneficia de condiții sanitare moderne începând cu anul viitor.

Directoarea Gimnaziului din Cazaclia, Anna Uzun, a declarat că această inițiativă este una vitală pentru instituția activitatea căreia o gestionează. „Elevii trebuie să aibă acces la condiții igienice și toalete moderne, dotate corespunzător normelor sanitare. Igiena corectă le va asigura copiilor normele necesare pentru protecția sănătății și o dezvoltare personală corectă. Iar educarea elevilor în igienă reprezintă cel mai bun mod de a evita răspândirea infecțiilor și bolilor, contribuind astfel la creșterea unei generații sănătoase.”

De remarcat că instituția de învățământ care va beneficia de investiții în sanitație a fost selectată în parteneri-

at cu UTA Găgăuzia. Datorită susținerii proiectului, va fi construită o ministație de epurare, vor fi efectuate lucrări de canalizare și instalare de țevi, precum și de construcție a blocurilor sanitare în interiorul Gimnaziului. În plus, blocurile vor fi adaptate pentru persoanele cu dizabilități.

Ca o completare a acestor măsuri ce țin de asigurarea materială a scopurilor menționate în declarația managerului Gimnaziului, vine și organizarea unei campanii de conștientizare destinată membrilor comunității, axată pe subiectul necesității respectării măsurilor de igienă – activitățile de acest gen fiind realizate în colaborare cu Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA).

Este de scos în evidență faptul că majoritatea instituțiilor de învățământ rural din Republica Moldova nu dispun de facilități sanitare care să corespundă standardelor internaționale în domeniu.

Cor. Upp

Peste 200 de studenți și elevi au aflat despre beneficiile profesiei de pedagog

De Ziua Internațională a Studenților, peste 200 de studenți și elevi au participat la evenimentul de promovare a carierei didactice, organizat de Ministerul Educației și Cercetării, cu concursul Misiunii Înaltilor Consilieri ai Uniunii Europene. Evenimentul a avut drept scop promovarea imaginii profesorului și, respectiv, creșterea interesului, motivației și a numărului de tineri care vor alege cariera didactică.

La eveniment au participat Anatolie Topală, ministrul Educației și Cercetării, Jānis Mažeiks, ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Liliana Nicolaescu-Onofrei, președinta Comisiei parlamentare cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, Igor Șarov, rectorul Universității de Stat din Moldova, studenți ai anului final de la profilul pedagogic de la Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Universitatea de Educație Fizică și Sport, Academia de Muzică, Teatrul și Arte Plastice, Colegiul pedagogic „A. Mateevici” din Chișinău, tineri profesori angajați în licee, gimnazii și grădinițe, câștigători ai concursului național „Pedagogul anului”, directori de licee, precum și viitori absolvenți de liceu și gimnaziu. Ministrul Educației și Cercetării, Anatolie Topală, a subliniat importanța profesiei didactice pentru întreaga societate și le-a mulțumit elevilor și studenților care au ales să urmeze o carieră didactică. „Este bine cunoscut faptul că pentru a dezvolta o țară prosperă este nevoie de un sistem de învățământ performant, iar cei care asigură această dezvoltare sunt profesorii. Guvernul acordă un șir de facilități celor care optează pentru cariera didactică: burse mai mari pentru studenții de la profilul pedagogic, o indemnizație pentru cadrele didactice debutante în sumă de 120 000 de lei, în primii trei ani de activitate, compensații

pentru achitarea facturilor de încălzire și energie electrică, precum și 0,75 normă didactică pentru un salariu întreg. Noi, factorii de decizie, vom continua să muncim pentru a vă asigura studii de calitate, pentru a îmbunătăți condițiile de studiu și de lucru, dar și pentru a crește rolul și prestigiul social al profesiei”, a menționat ministrul.

La rândul său, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Jānis Mažeiks, a declarat că Uniunea Europeană acordă sprijin domeniului educației din Moldova de-a lungul anilor, atât prin intermediul fondurilor speciale alocate, cât și al mobilizării experienței europene: „Este îmbucurător să vedem că se investește în tânăra generație, prin promovarea profesiei de pedagog, or, anume investițiile în educație pot asigura un viitor prosper pentru țară”. Președinta Comisiei parlamentare cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, Liliana Nicolaescu-Onofrei, a vorbit despre fascinația profesiei didactice și i-a îndemnat pe viitorii învățători și profesori să devină un model pentru cetățenii Republicii Moldova. „Experiența colegilor profesori cu care am lucrat m-a convins că toate cadrele didactice reprezintă o națiune aparte, formată din optimiști și vizionari și, de fapt, din cele mai importante persoane, pentru că pot schimba viețile elevilor. Alegeți acest domeniu, pentru că este cel care cu adevărat ne va ajuta să facem toate schimbările necesare pentru a ne integra cu

demnitate în familia europeană”. Rectorul Universității de Stat din Moldova, Igor Șarov, a trecut în revistă oportunitățile de formare profesională la domeniul „Științe ale educației”, oferta educațională a USM și multiplele posibilități oferite de instituțiile de învățământ superior, o atenție deosebită fiind acordată specialităților de profil didactic. Studenții de la profilul pedagogic din cele 5 instituții menționate, care formează cadre didactice, au prezentat oportunitățile de formare profesională în domeniul „Științe ale educației”. Tinerii specialiști, angajați în școlile din țară, le-au vorbit viitorilor absolvenți despre avantajele de care vor beneficia la absolvire și la angajare. Cadrele didactice câștigătoare ale concursului „Pedagogul anului”, prezente la eveniment, și-au împărtășit experiența acumulată în instituțiile de învățământ și au subliniat importanța de a alege profesia de pedagog. Evenimentul a continuat cu activități în atelierul practice de prezentare a ofertelor educaționale ale instituțiilor de învățământ superior și colegiilor pedagogice, precum și cu un program artistic prezentat de universități.

Elevii participanți la eveniment au primit materiale promoționale cu îndemnul „Profesori buni - țară prosperă. Alege să devii profesor.”

Evenimentul este primul din seria de ateliere planificate în Republica Moldova, următoarele fiind preconizate să se desfășoare în municipiile Bălți și Cahul.

Elena Vorotneac: „Managementul corect al timpului este cel care mă ajută să le reușesc pe toate”

Continuăm să facem cunoștință cu câștigătorii celei de-a XVI-a ediții a Concurșului Republican „Pedagogul anului. De data aceasta v-o prezentăm pe Elena Vorotneac, deținătoarea premiului mare la categoria „Profesorul anului”. Din cele relatate mai jos, vă veți convinge că este un transmitător de valori și de atitudini frumoase și impresionante pentru generația în creștere.

– Făcând cunoștință cu CV-ul Dvs., am observat că sunteți un om neobosit. Pe lângă faptul că predați graiul matern și sunteți dirigintă, aveți o sumedenie de alte funcții. Sunteți și funcționar public, consilier în cabinetul Primarului General al mun. Chișinău, membru al colegiului de redacție al ziarului pedagogic „Făclia”, fondator al Asociației Obștești „ATU”... Le-am enumerat pe toate?

– Actualmente sunt profesoară de limba și literatura română la Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri” din capitală, membru asociat la ziarul pedagogic „Făclia”, consilier pe comunicare a CMC al FSEȘ și am un contract pe domeniul comunicării într-un proiect susținut de o organizație europeană. Desigur, mă dedic și asociației pe care am fondat-o - „ATU”, la care țin foarte mult. S-ar părea că e foarte mult, dar managementul corect al timpului este cel care mă ajută să le reușesc pe toate. Doar activitatea la liceu îmi impune un program fix, în rest, programul e mai flexibil, se pune accent pe rezultat, nu neapărat pe prezență fizică.

Adevărul e că mult dorez școlii pe care am trecut-o la ziarul „Făclia”. În 2008, când m-am angajat, aveam o idee vagă despre jurnalism, ziaristică, mass-media în general. Eram, poate, influențată de lecturile care m-au format ca filolog, la facultate. În general, profesoarele de română sunt mai romantice, văd lumea prin prisma lecturilor. Activitatea la ziar m-a „trezit” oarecum la realitate și m-a învățat să văd lucrurile dincolo de aparențe. Aici mi-am călăit caracterul și, cel mai important, am fost încurajată. Și azi îi sunt recunoscătoare dlui redactor-șef, Tudor Rusu, pentru că mi-a dat toată libertatea și încrederea, a contribuit enorm în formarea mea profesională și personală. Îmi este asemenea unui părinte spiritual.

Am fost zi de zi la „Făclia”, din 2008 până în 2012, și asta a contribuit la formarea stilului meu și ca ziarist, dar și ca profesor. Am vrut să fac o schimbare, de aceea, în 2012, am acceptat invitația dnei Tatiana Tverdohle de a mă angaja la DGETS. Uite așa a început cariera mea în sectorul public. Tot de atunci predau și câteva ore de română la LT „Vasile Alecsandri”, unde activez și până azi.

Cât privește statutul de funcționar public, am luat o pauză. Voi reveni în domeniu, posibil, când voi simți că e momentul potrivit. În general, am învățat să am încredere în intuiția mea. Așa că aștept să văd ce-mi spune.

– Ce înseamnă pedagogia pentru Dvs.?

– E satisfacție sufletească, dar și multă responsabilitate. Nu oricine poate fi pedagog, deoarece a cunoaște materia e prea puțin pentru a putea pași pragul școlii. *Pedagogia* ar fi sinonimul cuvântului „înțelepciune”. Înțelepciunea cuprinde tot spectrul de competențe și asta nu se obține într-o zi sau două. Experiența, studiile, schimbările de bune practici, observația sunt câteva instrumente care îl ajută pe profesor să devină cea mai bună versiune a sa. Evident, profesorii ideali nu există, dar dacă le arăți copiilor empatie, înțelegere, iubire, toate defectele rămân în umbră. Asta pentru că fiecare copil vrea să știe că este apreciat, că este valoros și că, cel mai important, este auzit.

– Ați fost moderatoarea mai multor proiecte educaționale, sociale și acțiuni de voluntariat. Povestii-ne despre implicarea în aceste proiecte.

– Nu doar am moderat, dar și am inițiat multe proiecte. Asta pentru că am avut mereu acel „neastâmpăr” de a crea ceva. Ei bine, la început mi s-a spus că asta nu se poate, cealaltă nu e posibil. De ce? „Pentru că nu se poate” – acestea au fost cele mai dese explicații. Și asta

m-a ambiționat și mai mult să fac ceea ce aparent părea imposibil. Așa, împreună cu unii colegii de la DGETS, care aveau și ei o dorință de schimbare, am inițiat un șir de proiecte, care au avut un succes fulminant. Ni se spunea că bani nu sunt pentru așa ceva. Dar noi nici n-am cheltuit un bănuț din contul statului. Proiectele noastre au avut mereu un caracter social, de aceea reușeam să convingem agenții economici să ne susțină.

Bunăoară, proiectul „O poveste în dar” s-a bucurat de mare succes. Copiii de vârstă preșcolară invitau la teatru alți semeni, din familii care nu-și puteau permite acest lucru. Din banii adunați din vânzările de bilete procuram cărți cu povești, pe care le dăruiam tuturor copiilor la ieșire.

Alt proiect, care a inspirat întreaga țară, este „Un zâmbet, o floare”. În preajma Zilei Pedagogului, împreună cu tinerii voluntari, mergeam la profesorii veterani, care nu mai activau de 20-30

de ani, și le dăruiam flori în schimb unui zâmbet. Florile și coșurile alimentare dăruite, de asemenea, erau din donațiile agenților economici, pe care reușeam să-i sensibilizăm să se implice în proiect.

Desigur, au fost și proiecte de creație, cum ar fi „Scrisoare mamei”, „Trasee eminesciene”, „Școala prin obiectiv” etc.

Actualmente, împreună cu echipa AO „ATU”, lucrăm la mai multe proiecte naționale. „Arta de la geamul meu” este proiectul care a unit multe echipe

Nici nu vă închipuiți cât de ingenioși sunt copiii, mai ales dacă le dai libertatea să creeze.

Nu am nicio problemă să folosesc Tik Tok-ul la lecție în scop didactic sau jocurile interactive create pe platforma *educatieinteractiva.md*, o extensie a bibliotecii digitale *educatieonline.md*.

Instrumente de predare sunt multe, dar important este să impui din start reguli clare. Elevii mei știu că îi respect și cer același lucru. O notă proastă niciodată nu are semn egal cu personalitatea copilului și nicidecum nu-mi poate schimba atitudinea față de acesta. Note de 2 nu pun niciodată. Iar dacă unui copil nu-i place disciplina mea, nu iau acest lucru ca ceva personal, fiecare are dreptul să aleagă. Dar mai știu că dacă elevul va îndrăgi profesorul, își va schimba și atitudinea față de disciplină, așa că totul e în puterea unui pedagog.

– La LT „Vasile Alecsandri” sunteți profesoară de limbă și literatură română și, totodată, diriginta clasei a X-a C. Vă este ușor să comunicați cu generația în creștere?

– Fiecare generație are specificul său. Cu cei din clasa a X-a suntem în perioada de cunoaștere reciprocă. Primele 3 luni sunt cele mai importante. Până la moment avem o comunicare destul de bună. La început de an, prin vot închis, am organizat în două etape electorale pentru alegerea șefului de clasă. A fost o bătaie destul de aprigă, cu dezbateri, discursuri persuasive, planuri de activități etc. În final au ieșit un elev și o elevă. 2 voturi au făcut diferența în favoarea elevului. Olivia Vlad, concurenta, a fost propusă să ne reprezinte în Senatul elevilor. Al treilea candidat, care din prima rundă a ieșit din cursă, a fost propus pentru rolul de șef adjunct al clasei. Așa că toți au devenit învingători. Mai mult, recent elevii au participat la concursul liceal „Balul Bobocilor”. Le-am dat toată libertatea să gândească scenariul la ambele probe, să aleagă bobocelul și bobocica, să distribuie rolurile în scenariu etc. Nu i-am tras de mână. Eu doar am monitorizat și am intervenit pe alocuri. Le-am arătat că am încredere în potențialul lor și nu am dat greș. Au luat locul I și pentru asta m-am bucurat enorm. Acest succes le aparține în totalitate.

– Fiind atât de aproape de ei, cum credeți, de ce are nevoie cel mai mult această generație?

– Ca și toate celelalte generații – de înțelegere și iubire. Par altfel, dar necesitățile sunt aceleași. Gadgeturile sunt cea mai mare provocare a generației de azi. Nu rezistă adulții, ce să mai spunem despre copii. Rolul nostru e să-i ajutăm să facă față acestor ispite ale noului secol. Școala nu are încă o experiență în acest sens. Învățăm regulile și strategiile din mers.

– Este nevoie de calități deosebite pentru o persoană care a decis să devină specialist în acest domeniu? Ce sfaturi le dați discipolilor, celor care vor să vă calce pe urme?

– Dragostea de copii e cea mai importantă regulă. Dacă nu-i iubești, nici nu ai ce căuta la școală. Copiii simt dacă ești sincer sau nu. Pedagogia adevărată pornește din suflet. Or, după cum spunea cineva, până a intra într-o clasă trebuie să intri în inima copilului.

Pe de altă parte, un profesor bun trebuie să fie înțelegător. Fiecare metodă trebuie aleasă cu grijă, să aibă o ținută clară. Trebuie să știe să dozeze foarte bine cunoștințele pe care le dă copilului și să prevadă consecințele fiecărei decizii, așa ca într-un joc de șah. Un profesor nu se poate juca de-a școala. Lucrăm cu suflute, iar orice acțiune a sa poate avea urmări nebanuite. Sau, după cum spunea cineva, copiii pot uita materia predată, dar cum i-ai făcut să se simtă la lecții vor ține minte pentru totdeauna.

– Dacă ar fi să o luați de la capăt, tot profesia de pedagog ați alege?

– Cred că da. Doar că salariul nu-i permite unui profesor să trăiască doar din pedagogie. Așa că, dilema e mare...

– Au fost momente când ați învățat lecții de la discipoli?

– În fiecare zi învăț câte ceva de la ei. În primul rând, ei se pricep mai bine în IT, și mai prind câte ceva de la ei. În al doilea rând, învăț lecții de viață. În spatele fiecărui copil este o lume, o poveste pe care sunt curioasă să o descopăr. Nu e ușor să vorbești cu un adolescent. Ei acceptă cu greu un adult în lumea lor. Dar dacă acceptă să fie sinceri cu tine, înseamnă că îți dau credit de încredere. Pe mine poveștile lor mă motivează să fiu mai bună, să văd viața în toată complexitatea ei și să abordez fiecare caz în parte.

Cele mai bune lecții de viață le-am primit de la elevii mei.

– Care sunt principiile după care vă conduceți?

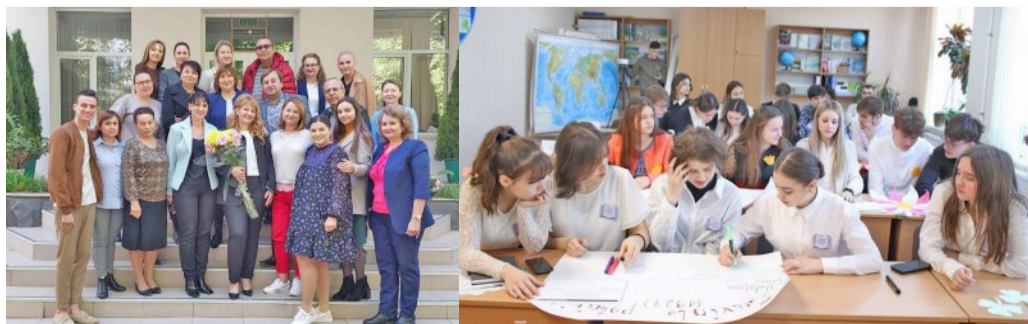
– Urăsc minciuna și pedagogia mediocră. Consider că este important să faci ceea ce-ți aduce satisfacție, să fii sincer cu tine însuși și zi de zi să tinzi să devii o versiune mai bună a ta.

– Ce planuri de viitor aveți?

– Am multe planuri legate de AO „ATU”. În august am împlinit 2 ani de la fondare. Vrem să creștem această organizație care se descifrează, în oglindă, „Unim Talentele prin Artă”. Motto-ul nostru este „Educăm prin cultură” și asta vrem să facem - să răspândim frumosul, să aducem în societate arta, cultura, comunicarea, educația. Suntem o echipă nonconformistă, de entuziaști și dornici de a face schimbarea. Din echipă fac parte: Zina Bivol - regizor, jurnalist la „VIP Magazin”, prezentatoarea podcastului „Sincer cu tine”, Viorel Cozma, care este actor la Teatrul „Geneza Art”, Diana Gurițenco, expertă în scriere de proiecte, ș.a. Suntem o echipă din domenii diferite, dar anume „ATU” ne-a unit. Ultimii doi ani au fost foarte valoroși și ne dorim să creștem organizația pentru că avem tot potențialul necesar.

– Doamnă Elena, vă mulțumesc pentru răspunsurile detaliate. Într-adevăr, sunteți o fire creativă și vă manifestați în diferite domenii de activitate, iar aceasta a jucat un rol esențial în obținerea acestui premiu. Felicitări!

A intervievat
Silvia TURCAN

Programul transfrontalier „Educație online fără hotare”

„Când le oferi oamenilor buni posibilități, ei fac lucruri grozave”.

Biz Stone

Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău încurajează inovarea în sistemul de educație, lansând Programul transfrontalier de colaborări trans-, inter- și pluridisciplinare „Educație online fără hotare”, între mai multe instituții din țări diferite.

Astfel, în anul 2021-2022, am semnat Acordul de colaborare între Liceul Teoretic „Julia Hasdeu”, municipiul Chișinău, Republica Moldova (coordonator: subsemnata) și Școala Gimnazială Nr.1 Umbrărești, județul Galați, România (coordonator: profesoara Lucreția Iancu).

Scopul proiectului „Lectura, o lume a valorilor” urmărește formarea și dezvoltarea la elevi a unor competențe educaționale, cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi, a gustului pentru estetic în domeniul literaturii, artei și cunoașterea și valorificarea literaturii românești, a tradițiilor, prin respectarea, practicarea și transmiterea ei generațiilor actuale și viitoare.

Proiectul a debutat cu *Etapa prieteniei*. Ne-am cunoscut prin intermediul internetului, după care am făcut schimb de numere de telefoane, adrese de email, pagini de socializare pentru a transmite în timp util documente și informații necesare. În urma încheierii acordului de parteneriat, am plecat în crezătorii spre drumul inițierii în arta lecturii și a valorilor. Am stabilit prima întâlnire, în care elevii au trăit bucuria de a se cunoaște. Prima activitate a fost denumită su-

gestiv „Salutul virtual”. Am realizat posterul proiectului, ne-am adresat câte cinci întrebări pentru a ne cunoaște mai bine, ne-am prezentat printr-un acronim căruia i-am dat viață prin culoare. Emoția, bucuria, curiozitatea au fost elementele definitorii ale activității.

Finalul a fost impresionant, armonizându-ne vocile pe notele muzicale ale cântecului „Prietenie”. Am stabilit sloganul proiectului: „Lectura te face învingător!” Ne dorim să parcurgem un drum minunat, păstrând dulceața prieteniei, și să ne declarăm victorioși prin valorile dobândite!

În pragul sărbătorilor de iarnă, am desfășurat o activitate în spiritul acestor sărbători. Elevii au demonstrat comprehensiunea textului „Moș Crăciun a fost răpit!” de L.F. Naum. Au asociat perioada Crăciunului cu o culoare, un sentiment, un miros, un sunet. Elevii au creat dispozitive pentru a-l ajuta pe Moș Crăciun să scape de duhurile rele. Au asociat fiecărui duh rău - Opusul. Au desenat Săculețul Faptelor Bune. De asemenea, am pregătit surprize colegilor din România confecționând Felicitări, iar gândurile bune, care au ajuns la ei, i-au emoționat enorm. La fel am trăit și noi aceste emoții. Elevii au realizat schimbul de rol „Și eu pot fi un Moș Crăciun!” La final, au colindat frumos, formând valori culturale. Concluzia evenimentului a fost că **Bunătatea există!** Pe 15 ianuarie am desfășurat activi-

tatea „Miresma teiului eminescian”. Mihai Eminescu, poetul-simbol al poporului român, a constituit liantul între elevi, realizând o unitate a elementelor eminesciene: au călătorit prin lirica eminesciană, s-au întrecut în dobândirea informațiilor, prin participare la concursul online, au pictat peisaje din opera eminesciană și au descoperit curiozități despre viața lui Mihai Eminescu. Fragmentul vizionat - „Un boț de humă” - le-a oferit o lecție despre ce înseamnă prietenia adevărată, un model demn de urmat: prietenia dintre Mihai Eminescu și Ion Creangă! Finalul a fost înălțător prin cântecul „Eminescu”, interpretat de Ion și Doina Aldea Teodorovici.

„Mama este începutul tuturor începuturilor”. (Grigore Vieru)

Creativitatea, originalitatea produselor sunt o certă dovadă că s-au implicat, au făcut schimb de rol, au identificat trăirile mamelor care veghează pas cu pas la binele copiilor. Personificarea a completat tabloul poveștilor. Orice familie are și momente grele, pe lângă cele minunate, important este să-și poată păstra echilibrul în momentele dificile. Elevii au recitat poezii, au interpretat melodii și au confecționat felicitări pentru cea mai minunată persoană - Mama.

Finalizarea proiectului. Elevii au ales secvența reprezentativă, din lectura aleasă, ilustrând-o printr-un desen sugestiv. Au schimbat idei despre

toate activitățile derulate, au reamintat momentele inedite și au creat surprize - un „jurnal” pe care îl vor ține pe parcursul vacanței. Au completat un chestionar al abilităților de lectură. În urma interpretării răspunsurilor, am ajuns la următoarele concluzii: elevii iubesc lectura, au identificat beneficiile acesteia: cititul este cea mai sigură și rapidă metodă de a învăța și de a ne consolida cunoștințele față de un anumit domeniu, este o ocupație interesantă și relaxantă ce oferă inspirație, dezvoltă și îmbunătățește empatia - un element de bază al inteligenței emoționale. Preferințele sunt variate: „Aventurile lui Tom Sawyer” de Mark Twain, „Black Beauty” de Ann Sewell, „Omul invizibil” de Herbert George Wells, „Castele de nisip” de Anton Holban, „Cenușăreasa” de Charles Perrault, „Cititorul din peștera” de Rui Zink, „Melcul mincinos” de Mircea Sântimbreanu, „Inimă de soarece” de Roald Dalf etc.

În activitățile desfășurate, în perioada noiembrie-mai, am parcurs un drum minunat, am consolidat prietenia și ne-am îmbogățit enorm cunoștințele prin derularea acestui proiect făuritor de FRUMOS, IMPLICARE, DĂRUIRE, PROFESIONALISM. Principalele valori dobândite: prietenia, colaborarea, responsabilitatea, încrederea, stima, respectul față de cei din jur, renegarea răului social, corectitudinea, sentimentul datoriei, demnitatea, bunăvoința, atenția, curajul, generozitatea. Inșușirea normelor în viața cotidiană reprezintă baza existenței noastre.

Am fost atât de entuziasmați, încât am decis ambele echipe să păstrăm acest parteneriat, semnând un **nou acord de colaborare pentru anul școlar 2022-2023**. Mai mult, am demarat încă un proiect: „Tradiții și obiceiuri locale”, implicând mai mulți elevi, mai multe instituții, care își propun cunoașterea, păstrarea, promovarea tradițiilor și valorilor culturale. Trăim într-o epocă în care adevăratele valori culturale, tradițiile și obiceiurile populare se pierd treptat, iar noi, dascălii, avem datoria de a transmite generațiilor viitoare portul și folclorul, valorile autentice ale istoriei românești.

Reînvierea tradițiilor și obiceiurilor este un act de adâncă prețuire pentru valorile spirituale ale neamului nostru. Inițiativa noastră de a implica elevii și cadrele didactice în cercetarea, culegerea și păstrarea acestora are un motiv temeinic „pentru că este o sfântă datorie de a le căuta și de a le feri de noianul timpului și al uitării” (Vasile Alecsandri).

Este o experiență unică. Ne primim într-un ecran de calculator. Peste ani vom privi în ecranul timpului și vom fi mândri de lucrurile realizate pentru generațiile de astăzi, care vor înmulți talentul primit în dar.

În timpul apropiat ne propunem să mergem în vizită la prietenii noștri dragi.

Ala RADU,
profesoară de limbă și literatura română, grad didactic superior, IT „Julia Hasdeu”, mun. Chișinău

Adevăratele valori care bucură ochiul și sufletul sunt în preajma noastră

Sunt participantă la proiectul moldo-polonez „Traseul ecoturistic „Stâncile Prutului”. Proiectul are menirea de a sprijini dezvoltarea sectorului turistic, prin promovarea patrimoniului natural-cultural din raioanele Edineț, Râșcani și Glodeni, asigurând crearea locurilor de muncă în domeniu. În perioada 2021-2023 proiectul va integra activitățile turistice cu obiectivele de conservare a naturii, viața socioeconomică a zonelor, în special dezvoltarea antreprenoriatului.

Acesta va crea noi atitudini și comportamente în rândul turiștilor și al organizatorilor de turism, va consolida potențialul social și economic al zonelor turistice extrem de atractive din Edineț, Râșcani și Glodeni. În urma implementării proiectului, va fi elaborată o ofertă de ecoturism în zona Prutului de Mijloc, în baza traseului turistic nou creat „Stâncile Prutului”. Consider că proiectul dat este foarte valoros pentru localitatea noastră, căci ea dispune de locuri pitorești, de peisaje spectaculoase, care trebuie promovate atât la nivel național cât și internațional. Satul este protejat de un lanț de stânci, ce sunt pe unde mai abrupte, pe unde mai line, care ne încântă și ne surprind cu diverse forme ciudate. Hoinărind pe aceste dealuri, deseori poți da peste diverse grote, peșteri, cascade care își au legendele lor rămase încă de la străbuni. Deseori omul nu poate aprecia la justa valoare priveliștile meleagului

Tatiana RUSU,
bibliotecară la Biblioteca Publică Văratc, profesoară de limbă franceză, IP Liceul Teoretic Văratc, Râșcani

natal, pornind pe cărări îndepărtate pentru a găsi frumusețea, nebănuiind că adevăratele valori care bucură ochiul și sufletul sunt în preajmă, alături de casa părintească, în satele ascunse prin văgăuni, străjuite de stânci și umbrite de păduri seculare. La fel și zona Văratcului prezintă un mediu natural demn de a fi admirat și vizitat de turiști.

„Pădurea Biruinței” este numită astfel după numele colhozului care a existat pe timpuri în satul Văratc. Pădurea se întinde de pe teritoriul localității până în satul Șaptebani. Bătrâni spun că aici au viețuit cândva mistreți sălbatici, căprioare, iar acum nu mai sunt, căci au fost vâdate de oameni. Singurele viețuitoare care au rămas sunt bursucii, vulpile, iepurii.

Uneori apar și lupii, care sunt în treacă și nu rămân să viețuiască aici.

Pădurea este bogată în diverse specii de plante: toporași, ghiocei, albastrele, lăcrămioare de pădure, umbra-iepurei, mierea-ursului, diferite specii de urzici etc. La marginea pădurii curge pârâul Ciuhureț, care se varsă în râul Ciuhur.

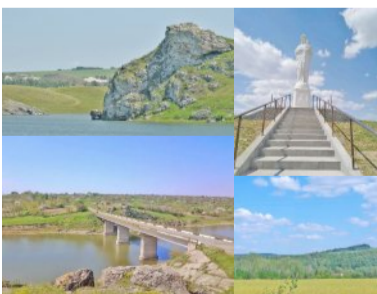
Cu mulți ani în urmă, lângă această pădure a existat o tabără pentru copii, care în prezent nu mai funcționează. Zona este inundată de diverse specii de arbori și arbuști: brad, liliac, tei, mesteacăn, pomi fructiferi.

Râul Ciuhur este râul care curge prin satul Văratc, dar își are izvoarele în apropierea orașului Ocnița și își poartă apele pe teritoriul raioanelor Ocnița, Edineț, Râșcani. Se varsă în râul Prut, la nord de localitatea Costești. Lungimea lui este de 90 km.

Actul de identitate, datând cu ziua de 17 aprilie 1429, îl găsim la curtea domnească a voievodului Alexandru cel Bun, în varianta Ciuhuru. Savanții Anatol Eremia și Ion Dron consideră că hidronimul de proveniență turanică ciugur/ciuhur are în limba română semnificația de groapă (cu apă), râpă, vâlcea, adâncitură.

Patrimoniul natural și cultural din bazinul râului Ciuhur are o valoare deosebită, dar în mare măsură a fost degradat și deteriorat în anii regimului comunist sovietic. Totuși, pe segmentul de râu Pociumbeni-Horodiste-Văratc-Duruitoarea s-au păstrat peisaje pitorești, de o frumusețe rară.

Podul de intrarea în sat - cartea de vizită a localnicilor, are și el istoria lui. În loc de podețul de lemn, care a fost construit peste râulețul Ciuhur încă la începutul secolului trecut de către Gheorghe Pleșca și din care nici urmă n-a rămas, în timpurile noastre se întinde un pod excepțional. Acesta constituie împlinirea visului de veacuri al sătenilor care, în timpul inundațiilor, nu puteau ieși din sat.

Monumentul „Chipul Maicii Domnului și al fiului său Isus Hristos”, ocrotitoarea tuturor creștinilor ortodocși din localitate, este construit și înălțat în anii 2020-2021, la inițiativa unei familii din satul Văratc, - Ion și Lilia Rugină. Cu suport financiar s-au implicat toți localnicii, precum și diaspora din Europa și SUA. Statuia se află la intrarea în satul Văratc. Este construită din așchii de marmură și are înălțimea de 7,5 metri. Proiectul este o adevărată oportuni-

tate pentru satul nostru de a asigura localnicilor posibilitatea de a câștiga bani acasă, prin oferirea cazărilor contraplată, prin crearea produselor locale și vinderea lor turiștilor (de exemplu: suvenire, lucrări handmade, miere, brânzeturi, copturi, dulceturi, fructe, legume, ceaiuri naturale din plante medicinale etc.)

Este o muncă enormă în cadrul acestui proiect, ce include participarea și implicarea noastră activă, realizarea tuturor obiectivelor înaintate de moderatorii proiectului. Bibliotecile Publice vor servi drept centre locale de informare ecoturistică pe teme privind traseul, proiectul și în general vor oferi informații despre cele 12 localități din cele trei raioane (Râșcani, Edineț, Glodeni) implicate în proiect.

Proiectul „Traseul ecoturistic - Stâncile Prutului” în raioanele Edineț, Râșcani și Glodeni” este implementat de Fundația Terra Humana (Varșovia - Polonia) și Asociația Obștească a Copiilor și Tineretului „Moștenitorii” (Bălți - Moldova), în cooperare cu Grupul de Acțiune Locală «Gościnnia Wielkopolska» (Pełkowo - Polonia) și Biblioteca Publică Municipală St. Grochowiak (Leszno - Polonia). Este cofinanțat în cadrul Programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia

INIȚIATIVE LOCALE

GRĂDINA BOTANICĂ BĂLȚI
(În fază de proiect)

Conform Articolului 4 „Crearea grădinilor botanice”, Capitolul II „STATUTUL JURIDIC AL GRĂDINILOR BOTANICE” din Legea Nr. LP105/2005 din 02.06.2005, cu privire la grădinile botanice, (1) „Grădinile botanice se creează prin delimitarea unor teritorii terestre și/sau acvatice, supuse unui regim special de administrare, în scopul conservării, acclimatizării și regenerării, în condiții artificiale optime, a unor specii de plante autohtone, alohtone și exotice semnificative din punct de vedere științific, economic și estetic, creării colecțiilor dendrologice și floristice, care servesc drept depozite ale genofondului și drept surse de material reproductiv. (2) Construcțiile în cadrul grădinilor botanice se realizează în baza unui plan (proiect), aprobat de Academia de Științe a Moldovei, și a documentației de urbanism și amenajare a teritoriului, aprobate în modul stabilit”.

Proiectul pe care vi-l prezentăm aici are menirea să propună un plan optim pentru a deschide o Grădină Botanică în municipiul Bălți - un spațiu de cercetare științifică și recreere pentru locuitorii municipiului.

Obiectivele urmărite în cadrul acestui proiect sunt:

- Identificarea zonelor geografice potrivite din interiorul sau suburbiile orașului, care pot prezenta potențiale locații pentru amplasarea Grădinii Botanice;
- Obținerea fondurilor necesare pentru deschiderea Grădinii în baza unor evenimente de colectare de fonduri și/sau aplicații la granturi mari;
- Stabilirea relațiilor de colaborare cu Academia de Științe a Moldovei, Ministerul Educației și Cercetării și entități științifice de peste hotare în vederea obținerii suportului academic.

Conform regiunii geobotanice, terenul descris potrivit pentru amplasarea Grădinii Botanice Bălți se află în Stepa Bălți. Teritoriul destinat construirii Grădinii Botanice Bălți, cu suprafața de 22 ha, se află în partea de nord-vest a orașului Bălți (sectorul Pământeni). Din punct de vedere hidrologic, se află în lunca unui râuleț denumit Răuțel, care este afluent de dreapta al râului Răut. Conform Cadastrului Funciar al Republicii Moldova, teritoriul propus include 10 categorii de terenuri (tabelul 1).

În anul 2004, pentru înființarea Grădinii Botanice din orașul Bălți, s-a propus teritoriul menționat mai sus, cu suprafața de 22 ha, dar în ultimii 18 ani terenul a fost abandonat, fapt ce a cauzat probleme considerabile, precum:

- Deplasarea a devenit dificilă pentru că drumurile săpate special pentru construcția Grădinii nu au fost administrate în această perioadă de timp;
 - Unele construcții care au fost înălțate nu mai pot fi valorificate și trebuie să fie demolate pentru a începe ridicarea Grădinii Botanice din nou;
 - Anumite suprafețe au fost poluate cu deșeuri menajere.
- Este necesar să remediem aceste probleme și să pregătim terenul cât mai repede, pentru a începe construcția Grădinii Botanice din Bălți într-un timp real.

În 2020, dr. Iurie Ungureanu, profesor de chimie la Liceul Teoretic „B. P. Hasdeu” și la Liceul Teoretic „M. Gorki” din Bălți, și dr. Marian Burducea, cercetător la Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Acvacultură și Ecologie Acvatică, a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, preiau inițiativa de a deschide o Grădină Botanică, întrucât ideea înființării acesteia în municipiul Bălți a apărut din nevoia de a proteja natura și spațiul verde local, atât de importante pentru sănătatea cetățenilor.

Municipiul Bălți este cel mai important centru urban din Regiunea de Dezvoltare Nord a țării, atât

din punct de vedere economic, industrial, cât și după mărime și numărul populației. Din acest motiv, dezvoltarea spațiului destinat conservării *in situ* și *ex situ* a plantelor și a habitatelor (prin înființarea unei Grădini Botanice) constituie cea mai bună soluție pentru a asigura un mediu de viață sănătos. Mai mult decât atât, Grădina Botanică va constitui un loc de recreere și promenadă pentru cetățeni și va promova activitățile educaționale și didactice, contribuind, astfel, la creșterea bunăstării locuitorilor din municipiul Bălți. Grădina Botanică din municipiul Bălți va fi un punct de atracție turistică pentru locuitorii din municipiu și din Regiunea de Dezvoltare Nord, contribuind la promovarea municipiului pe plan național și internațional. Fiind un oraș universitar, prin activitățile de cercetare și educație, Grădina Botanică va contribui la dezvoltarea relațiilor de cooperare academică atât cu Grădina Botanică Națională din Chișinău, cât și cu universitățile naționale și alte instituții internaționale. De asemenea, Grădina Botanică va contribui la creșterea bunăstării populației, prin crearea locurilor de muncă și creșterea venitului municipalității prin vânzarea de bilete.

După cum am menționat anterior, misiunea Grădinii Botanice Bălți este de conservare a plantelor și habitatelor și de promovare a educației și culturii. Totodată, Grădina Botanică va fi un spațiu destinat recreerii și promenadelor cetățenilor din municipiu. Grădina Botanică va fi o atracție turistică din municipiul Bălți, ce va contribui la promovarea orașului la nivel național și internațional.

În vederea înființării Grădinii Botanice Bălți se impune desfășurarea următoarelor activități:

- 1) Organizarea unui chestionar online, predestinat tuturor locuitorilor din municipiu, pentru a determina interesul cetățenilor față de ideea construcției unei Grădini Botanice în oraș și dorința acestora de a contribui la deschiderea Grădinii;
- 2) Prezentarea datelor obținute autorităților locale și stabilirea parteneriatului ulterior în favoarea realizării proiectului;
- 3) Acumularea resurselor financiare necesare, prin desfășurarea colectării de fonduri și/sau aplicațiilor la granturile mari din țară sau de peste hotare;
- 4) Stabilirea legăturii cu Academia de Științe a Moldovei, Ministerul Educației și Cercetării, precum și cu instituții de cercetare internaționale, în vederea alcătuirii conceptului academic al Grădinii;
- 5) După obținerea resurselor academice necesare, va începe amenajarea propriu-zisă a spațiului Grădinii.

Grupul-țintă al acestui proiect sunt toți cetățenii municipiului Bălți, îndeosebi lucrătorii din domeniul educației, cercetării și culturii.

Alina CIBOTARI,
Valeria PUTINĂ,
elev, clasa a XII-a,
LT „B. P. Hasdeu”, mun. Bălți

Colaborare transfrontalieră

Flashmobul Șevaletelor
Viitorul, desenat împreună de copiii
din Hâncești și Galați

Peste o sută de copii din comuna Mereșeni, raionul Hâncești, și din județul Galați, România, s-au reunit recent la Flashmobul Șevaletelor.

Copiii de pe ambele maluri ale Prutului, precum și tineri, amatori de diverse vârste au pictat în culorile toamnei ceea ce au crezut ei mai frumos.

Picturile tuturor participanților din raionul Hâncești vor face un tur expozițional temporar, mai întâi în incinta primăriei comunei Mereșeni, după care vor fi plasate în cadrul Consiliului Raional Hâncești, iar într-un final vor ajunge în Galați, expuse în Centrul Cultural „Dunărea de Jos”.

„Este un eveniment spectaculos, unic pentru noi și care arată că arta nu are frontiere. Este un flashmob transfrontalier, care se va desfășura în același timp la noi și în Republica Moldova, iar la final cele mai frumoase zece opere de artă realizate de pictorii gălățeni vor fi expuse la Hâncești, iar cele mai frumoase zece picturi realizate de artiștii moldoveni vor fi expuse la Centrul Cultural „Dunărea de Jos”. Acest flashmob este parte a unui proiect transfrontalier, prin care noi construim o sală modernă de spectacole pentru Centrul Cultural, iar partenerii noștri din Republica Moldova restaurează o veche moară cu aburi”, a declarat Costel Fotea, președintele Consiliului Județean Galați.

Pensulele, acuarelele, șevaletul și pânza de desen au fost asigurate gratuit pentru toți participanții. Comisiile de evaluare, una la Galați și una la Hâncești, au stabilit operele de artă care vor fi expuse publicului.

Acțiunea s-a desfășurat în cadrul proiectului „Trecutul are un nou viitor - Cooperare transfrontalieră pentru valorificarea patrimoniului cultural în Galați, România, și Hâncești, Republica Moldova”, finanțat în cadrul Programului Operațional Comun România - Republica Moldova, Consiliul Județean Galați fiind lider de proiect.

Sursa: ziarulnational.md

Mobilitate de formare la Universitatea
din Istanbul Cerrahpaşa

În perioada 16 - 18 noiembrie 2022, bursierul Fulbright Robert Eckhart și cadrele didactice ale Catedrei de Filologie Engleză, Oxana Golubovschi, și Lilia Herța, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, UPSC, au participat la o mobilitate de formare în cadrul Universității din Istanbul Cerrahpaşa

Unul dintre obiectivele-cheie ale mobilității reprezintă transferul cultural, extinderea și consolidarea parteneriatului dintre UPSC și Universitatea din Istanbul Cerrahpaşa, precum și identificarea de noi piste pentru colaborare. În acest sens, au fost discutate diferitele aspecte privind facilitarea organizării mobilităților academice pentru studenți, condițiile de desfășurare și recunoașterea reciprocă a acestora, precum și intensificarea mobilităților de predare și formare pentru corpul profesoral didactic.

În cadrul mobilității, echipa UPSC a făcut cunoștință cu practicile și activitățile Universității din Istanbul Cerrahpaşa, în procesul de formare profesională inițială, conform cerințelor și standardelor internaționale. Au fost discutate aspecte de interes comun ale evaluării și acreditării programelor de studii,

provocările și dificultățile cu care se confruntă cadrele didactice și factorii de decizie din învățământul superior din Turcia.

Agenda sesiunilor de formare a inclus atelierul „Transferul cultural în limbă străină”, prezentarea UPSC și a programelor de studii oferite. Au fost explorate și vizitate centrele lingvistice și departamentul IT din cadrul Universității din Istanbul Cerrahpaşa pentru elaborarea și implementarea aplicațiilor de studiu virtual VR etc.

Această experiență aduce cu sine idei noi, practici didactice inovative, care, cu certitudine, îmbogățesc portofoliul didactic în vederea modernizării procesului de studiere a limbilor străine în cadrul Facultății de Limbi și Literaturi Străine de la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

Tabelul 1

Categoria folosirii. Funcția	Suprafața, ha
Arabil	11,08
Pășuni	0,07
Fânețe	0,14
Perdele forestiere	1,07
Păduri	3,49
Mlaștini	1,43
Iazuri	2,06
Drumuri	0,74
Construcții demolate	0,81
Alte terenuri	1,49
Total	22,38

PARTENERIATE

Proiectul ERASMUS+KA2 la final

La mijlocul lunii curente la Universitatea Politehnică din Tirana, Albania, a avut loc conferința de încheiere a proiectului „Învățarea bazată pe probleme ghidată de mediul de afaceri pentru excelență academică în Geoinformatică – GEOBIZ” din cadrul programului european ERASMUS+KA2.

ale cooperării dintre mediul academic și cel social-economic, diseminarea rezultatelor proiectului. De asemenea, s-a atras atenția asupra sustenabilității proiectului.

Rezultatele proiectului vor fi prezentate, de asemenea, pe site-ul proiectului, platforma GEOBIZ MOODLE și repositoryul proiectului. Doamna decan FCGC-UTM, Livia NISTOR-LOPATENCO, a

Proiectul GEOBIZ este un proiect european din cadrul programului Erasmus+KA2 Consolidarea capacităților internaționale.

Partenerul nr. 16 al proiectului este Universitatea Tehnică a Moldovei, reprezentată de Facultatea Construcții, Geodezie și Cadastru (FCGC). La conferință a participat coordonatorul proiectului GEOBIZ UTM, decanul FCGC, conf. univ., dr. ing. Livia NISTOR-LOPATENCO, precum și membrii echipei proiectului GEOBIZ – prodecanul FCGC, lect. univ. Alexandru PANTAZ, asist. univ., drd. Dumitru BOTNARU, și contabilul-șef al UTM, Svetlana AMBROCI, manager financiar al proiectului GEOBIZ.

Cei 23 de parteneri ai proiectului GEOBIZ au prezentat rezultatele finale ale tuturor pachetelor de lucru din cadrul proiectului: implementarea și actualizarea cursurilor pe parcursul proiectului, rezultatele sondajelor studenților,

prezentat rezultatele finale în vederea diseminării întregului proiect pe parcursul celor 3 ani de activitate (FCGC fiind responsabilă de Sarcina 5.3), precum și toate activitățile realizate la Facultatea Construcții, Geodezie și Cadastru în cadrul proiectului GEOBIZ.

Liderul de proiect, prof. Željko BAČIĆ, Facultatea de Geodezie, Universitatea din Zagreb, Croația, a propus Universității Tehnice a Moldovei în persoana FCGC să participe în calitate de partener la următorul apel ERASMUS+KA2, care va fi lansat în februarie 2023. Facultatea Construcții, Geodezie și Cadastru a UTM intenționează să depună propunerea de proiect împreună cu alți parteneri din cadrul proiectului GEOBIZ, implicând în calitate de parteneri colegi de la universități din Armenia și Georgia.

Sursa:utm

Bugetarea Participativă în școli

Instituția Publică „Mihai Eminescu” este un gimnaziu din regiunea de sud a țării, din orașul Cantemir, în care studiază, pentru moment, 458 de elevi. Unul dintre obiectivele primordiale ale instituției este implicarea părinților și elevilor în procesul decizional, pentru a forma cetățeni activi și creativi în probleme care îi privesc direct. În acest scop, anual este constituit Consiliul elevilor, care face parte din structurile de conducere ale școlii. Consiliul se implică activ în elaborarea și implementarea unor proiecte, acțiuni și evenimente vizând bunăstarea elevilor. Ei reprezintă legătura dintre conducerea școlii, cadrele didactice și elevi.

Activitatea care a implicat elevii în procesul decizional în acest an de studii este inițiativa „Bugetarea Participativă”. Orașul Cantemir are experiență în domeniul implicării prin Bugetare Participativă, fiind unul dintre orașele implicate în cadrul proiectului „Informează, abilitază și acționează! Societatea civilă pentru o mai bună guvernare bugetară în Moldova”. În urma acestei experiențe, inițiativa de bugetare participativă a fost adoptată și de conducerea Instituției Publice Gimnaziul „Mihai Eminescu”. Administrația instituției, Consiliul elevilor și Consiliul părinților au elaborat și implementat Regulamentul cu privire la inițiativa „Bugetarea participativă a elevilor din I.P. Gimnaziul „Mihai Eminescu”. Scopul inițiativei a fost de a implica elevii în identificarea și rezolvarea problemelor cu care se confruntă în procesul educațional și țin de îmbunătățirea condițiilor de activitate.

Fiecare grup de elevi a fost familiarizat cu acest regulament prin intermediul membrilor Consiliului de elevi, părinților și cadrelor didactice.

Elevii au fost încurajați să identifice acele probleme prioritare din viața lor școlară și să le propună ca idei de proiect pentru a fi soluționate în baza Formularului de Aplicare.

La nivel de instituție elevii au înaintat 7 proiecte:

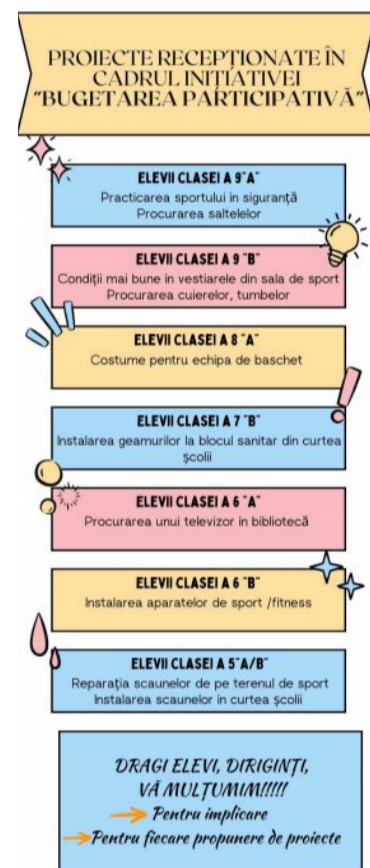
1. Condiții mai bune în vestiarele din sala de sport (cuiere, tumbă, dulapuri);
2. Televizor în biblioteca școlii;
3. Reparația scaunelor de pe terenul de sport și instalarea scaunelor la intrare în Blocul A de studii;
4. Procurarea saltelelor pentru practicarea sportului;
5. Costume pentru echipa de baschet;
6. Aparatură pentru sport/fitness.
7. Instalarea sticlei netransparente la geamurile blocului sanitar din curtea școlii.

Au fost respectate modalitățile și termenul de depunere a proiectelor.

Evaluarea acestor proiecte a fost realizată de către o comisie creată prin decizia Consiliului de Administrație. În vederea asigurării transparenței, ca membri ai Comisiei de evaluare, au fost incluși: un reprezentant al Consiliului elevilor, un reprezentant al Consiliului părinților, președintele Comitetului sindical, directorul și directorul adjunct pentru educație. Atribuțiile Comisiei de evaluare sunt stipulate în capitolul patru al Regulamentului. Procesul de votare s-a realizat prin buletine de vot, fizic, utilizând o urnă de vot. În ziua votării membrii comisiei au mers cu urna și buletinele de vot în toate clasele. Elevii au votat cu buletinul de vot acel proiect, pe care îl considerau prioritar.

mai bine problemele din viața lor școlară, pot implica colegii în diferite activități, pot să dezbată propunerile elevilor din școală, elabora proiecte și pot contribui la îmbunătățirea condițiilor de activi-

După votare comisia a deschis urna de vot, a fost întocmit un proces-verbal, în care au fost desemnate cele 3 proiecte câștigătoare:

1. Condiții mai bune în vestiarele din sala de sport (cuiere, tumbă, dulapuri);
2. Costume pentru echipa de baschet.
3. Aparatură pentru sport/fitness.

Acum gimnaziul se află la etapa de implementare a proiectului. Au fost încheiate 2 contracte (cu mijloace din bugetul instituției) pentru procurarea echipamentului pentru vestiarele din sala de sport și costumelor sportive pentru echipa de baschet. Al treilea proiect, cu privire la aparatul de fitness, prevede că acesta va fi procurat din bugetul Asociației Obștești „HELP”, fondată de Consiliul părinților.

„În urma realizării acestui proiect, am constatat că elevii cunosc

tate în instituție. Această experiență a demonstrat că pe viitor putem să implicăm mai des elevii în procesul de dezvoltare a gimnaziului pentru a continua inițiativa „Bugetarea Participativă a elevilor”, alocând sume mai mari din bugetul instituției”, spune dna Ecaterina Enciu, directorul gimnaziului.

Victoria ISAC,
director adjunct,
profesoară de limbă engleză,
grad didactic I,
Gimnaziul „Mihai Eminescu”,
or. Cantemir

OPERA POETICĂ A LUI MATEI VIȘNIEC ÎN CONTEXT DIDACTIC MODERN

Textul literar și universul spiritual uman se intersectează prin cuvânt. Cuvântul artistic capătă formă și sens prin receptare și acceptare a verosimilului. Epoca contemporană generează schimbări frivole care catalizează spre extreme atât actul didactic propriu-zis, cât și dezvoltarea personalității elevului. În acest context abordarea operei scriitorilor postmoderniști actuali favorizează apropierea elevilor de lumea reală, existentă, ajutându-i să conștientizeze că disciplina de limbă și literatură română are funcția de a ghida, de a orienta copilul în mersul, evoluția societății în care trăiește, mai mult ca atât, de a se cunoaște pe sine însuși. Unul dintre scriitori impresionanți prin mesaj, problematică și cunoaștere este Matei Vișniec.

univers, degajat, puternic racordat la miracolele și ororile existenței.

Opera lirică, ca unitate integratoare, reflectă și provoacă în același timp emoții și sentimente diverse, conturate de cei doi piloni ai actului creator: *emițătorul*, adică poetul și cititorul, adică *receptorul* acesteia. Obiectul operei lirice este, așadar, sentimentul intim. Poetul liric autentic nu exprimă numai eul individual, ci și stări sufletești general-umane. În această ordine de idei, am afirmat faptul că profesorul de limbă și literatura română contribuie la descoperirea de către elevi a limbajului poetic, la înțelegerea și punerea în lumină a sensurilor lui, formulând într-un final mesajul textului liric.

Rolul studierii acestor texte este primordial prin faptul că dezvoltă gândirea critică și analitică, îi face pe elevi să creadă că și ei pot fi autori de texte, dar, în același timp, le prezintă adevărul istoric trecut prin filiera omului de creație. În epoca schimbărilor este necesar ca elevii să observe problematica omului contemporan cuprinsă în creația lui Vișniec, pentru a descoperi misterele lumii înconjurătoare, pentru a decodifica neînțeleșul de la suprafață. Căci lumea contemporană suferă de probleme de comunicare atât la nivelul particular, al indivizilor, cât și la nivel macro, al societății.

Studiind textul lui Vișniec, liceenii vor descoperi o nouă dimensiune a luptei omului cu sine, fiindcă după dimensiunea câmpului de desfășurare, lupta perpetuă a omului zilelor noastre ia forma *luptei interioare*, cu sine însuși, și forma *luptei exterioare*, cu ceilalți. Absurdul a devenit coșmarul

umanității contemporane. Dacă la Camus, spre exemplu, individul are capacitatea de a se revolta, la Vișniec răzvrătirea e imposibilă.

Poezia însemna metaforă, iar metafora înseamnă explorare filosofică a unor zone ale ființei umane unde conceptele clasice nu mai sunt operante. „*Omul cu o singură aripă* este o piesă pe care am intitulat-o „piesă-poem”. Iar povestea lui ar putea, evident, să aibă ca decor *Orașul cu un singur locuitor*. Multe dintre piesele mele și poemele mele vorbesc despre multiplele forme de singurătate pe care le generează marile orașe și viața în comun”, afirmă Matei Vișniec.

O constantă a poeziei sale este reprezentată de *elementul rutinei*, care a golit totul de sens, astfel încât a dispărut orice umbră de diferență, întregul constituindu-se din exemplare unice ale unor realități incremenite. Motivul *evadării* este alimentat de tentativa de sfidare a timpului înghețat, sortit de la bun început eșecului, în cele din urmă uniformizarea cuprinde totul, chiar și vaga dorință a scăpării din realitate, amplificându-se motivul călătoriei, precum în textul liric *Plimbări prin fața secundeii. Dorința de a călători*:

*Uneori îmi pun costumul cu dungi aurii,
jobenul înalt, papionul de catifea,
mănușile albe, îmi iau bastonul
subțire și
pipa de abanos
și mă plimb nepăsător prin fața
secundeii
care mârâie, mârâie, mârâie
în orașul cu un singur locuitor
timpul are o singură secundă
ochiul meu vede o singură dată
urechea mea ascultă un singur
sunet*

*prin parcul cu un singur arbore
fac plimbări de un singur pas*

(...)

*pentru o singură secundă
mă simt cuprins de dorința de a
călători
într-un sala de așteptare, mă așez
în unicul, înfricoșătorul scaun
uriaș
trenul cu o singură fereastră
și cu o singură trecere prin univers
se apropie*

În procesul de predare-învățare-evaluare un rol important îi revine profesorului în dezvoltarea creativității elevului și oferirea libertății depline a exprimării gândurilor la elevi atât în formă scrisă, cât și orală. În acest sens, este benefică ipostazierea elevilor în rol de creator de text, de autor, jurnalist etc. Pentru realizarea unui exercițiu de creativitate asupra poeziei lui M. Vișniec, am putea indica elevilor realizarea următoarelor activități didactice:

1. Elaborați planul de acțiuni al personajului liric din poezia *PLIMBĂRI PRIN FAȚA SECUNDEII. DORINȚA DE A CĂLĂTORI* de Matei Vișniec.

1. Se îmbracă.
2. Își ia bastonul.
3. Se plimbă („în fața secundeii”).
4. Ascultă un sunet.
5. Face plimbări de un singur pas prin parc.
6. Aleargă pe străzile ude.
7. Se închide într-o florărie.
8. Intră în sala de așteptare.
9. Se așază pe scaunul uriaș.

2.Redactează o pagină de jurnal al personajului liric din poezia *PLIMBĂRI PRIN FAȚA SECUNDEII. DORINȚA DE A CĂLĂTORI* de Matei Vișniec, incluzând toate acțiunile enumerate mai sus.

*joi, 3 noiembrie
M-am trezit în zorii zilei...
am acoperit filele palide cu
puține cuvinte.*

*Pe la ora 8 dimineața am
îmbrăcat costumul cu dungi
aurii, jobenul înalt, papionul
de catifea, mi-am amintit
că trebuie să-mi iau și
mănușile albe, pipa de abanos
și... așteptam nepăsător,
așteptam ora 8³⁰. Priveam
la ceasul vechi de pe perete,*

*care mereu merge înainte,
până au trecut secundele,
minutele... Am ieșit în parc,
însă urechea mea auzea
doar sunetul frunzelor care
foșneau alene. M-am trezit
din visare și mi-am amintit
că mă așteaptă poezia în
odaie. Am alergat înnebunit
pe străzile ude până m-am
închis într-o florărie, ca să
constat că vreau să las poezia
să se relaxeze, iar eu să
călătoresc. Am plecat în sala
de așteptare a gării pentru a
cumpăra un bilet spre Londra.
M-am așezat pe scaunul
uriaz ca să aștern vreo două
cuvinte și... am plecat.*

Realitatea s-a metamorfozat într-un instantaneu fotografic plin de viață, imagine recompusă din cioburile memoriei dornică să reînvie pe lume dispărută pentru totdeauna. Remarcăm că orașul lui Matei Vișniec reflectă viața mondenă, configurează o singurătate detașată.

Astfel, putem observa că ciclul de poezii *Orașul cu un singur locuitor* oferă o lectură deschisă elevilor, vocabularul este constituit din cuvinte banale, fiind presărate pe alocuri de unele neologisme sau profesionalisme.

Simplificând cele menționate anterior, putem afirma că recuzita poetică a lui Matei Vișniec e alcătuită dintr-un univers impregnate de istorie și mitologie, dar în care prezența cotidianului e la fel de imperioasă. Deci, putem afirma că opera lui Matei Vișniec oglindește realitatea în care trăim, ne învață să vedem o altă dimensiune a lumii, cea artistică, culturală, dar, în același timp, să ne simțim actorii propriei noastre vieți. Elevii vor recepta opera lui Matei Vișniec ca pe niște episoade din viața personală, vor lectura poezii și fragmente de texte în care se vor regăsi pe ei înșiși, contribuind la cunoașterea propriei personalități.

Olesea NICA,
*profesoară de limbă
și literatura română,
grad didactic II,
master în didactica moderne
ale științelor filologice,
Gimnaziul „Adrian Păunescu”,
s. Copăceni, raionul Sângerei*

SERVICIUL PSIHOLGIC ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN REPUBLICA MOLDOVA: REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE

Forumul educațional pentru psihologii din cadrul Serviciilor de asistență psihopedagogică și instituțiile de învățământ general, cu genericul „*Serviciul psihologic în sistemul de învățământ din Republica Moldova: realități și perspective*”, a fost organizat și desfășurat de Ministerul Educației și Cercetării și Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică, în data 16 noiembrie 2022.

Evenimentul a debutat cu alocuțiunea dnei Viorica Marț, consultant principal, Ministerul Educației și Cercetării, care a punctat rolul major al psihologilor, psihopedagogilor, logopezilor și cadrelor didactice de sprijin în sistemul educațional.

Irina Ginga, reprezentant UNICEF Moldova, a făcut referire la crizele care au existat, dar și la cele la care asistăm, toate demonstrându-ne necesitatea unificării eforturilor în vederea atingerii finalităților propuse, UNICEF fiind dintotdeauna partenerul devotat în toate

acțiunile de susținere a incluziunii educaționale.

Liliana Grosu, deputat în Parlamentul RM, psiholog, a salutat organizarea unui eveniment de o asemenea amploare, menționând necesitatea valorificării celor trei decenii de activitate a psihologilor pentru a conceptualiza modul în care răspund cât mai prompt la nevoile copiilor, părinților și cadrelor didactice, dar și necesitatea îmbunătățirii cadrului normativ reglatoriu, care reglementează activitatea psihologului școlar. Pași concreți în acest sens

sunt deja realizați prin faptul că în Parlament se lucrează asupra unui proiect de lege pentru psihologi și, în paralel, se elaborează un nou cadru național al calificărilor pentru profesia de psiholog.

Analiza situației actuale a serviciului psihologic în educație arată că, în pofida experiențelor acumulate în timp și a tuturor realizărilor evidente ale serviciului de asistență psihologică în educație, există totuși

multiple provocări ce apar și care necesită soluții noi.

Forumul educațional a întrunit comunitatea psihologilor practicieni din sistemul educațional, reflectând câteva momente-cheie privind necesitatea învățării pe tot parcursul vieții în formarea profesională a psihologilor din sistemul educațional, cercetările privind asigurarea activității psihologice în sistemul de învățământ general din Republica Moldova, dar și problemele/soluțiile inerente activității psihologului în sistemul educațional.

Activitatea este realizată în cadrul proiectului „Dezvoltarea unui nou Program și promovarea educației incluzive în Republica Moldova”, implementat de Ministerul Educației și Cercetării, Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică, finanțat cu suportul UNICEF.

Spiritualitate ortodoxă

Cultura și știința, armonizate într-un simpozion științific

Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în colaborare cu Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove, a organizat la recent cea de-a 3-a ediție a Simpozionului Național *Ateneul de Cultură și Credință „Biserica Albă”* cu genericul *Părinți și scriitori bisericești din spațiul românesc: secolul XIX – începutul secolului XX*.

Lucrările reuniunii culturale-științifice s-au desfășurat la Mănăstirea „Sf. Marta și Maria” din satul Hagimus, raionul Căușeni. La eveniment au participat: duhovnicul Mănăstirii PC Andrei, protoiereul mitrofor Octavian Moșin (parohul Bisericii „Întâmpinarea Domnului”, Universitatea de Stat din Moldova), preotul Aurel Florin Țuscanu (Arhiepiscopia Romanului și Bacăului), protoiereul mitrofor Maxim Melint (parohul Bisericii „Acoperământul Maicii Domnului”, s. Ghidighici, mun. Chișinău), protoiereul Eugen Onicov (Academia de Teologie Ortodoxă, Chișinău), doctorul habilitat Ion Gumenăi, preotul Viorel Cojocaru (Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, mun. Chișinău), scriitorul și muzeograful Ion Găină, jurnalista și poeta Inga Dohotaru, scriitorul Traian Vasilcău, Tatiana Gheiceanu, șefa Secției lectură publică, BNRM, Veronica Cosovan, șefa secției Carte veche și rară, BNRM, și Ilie Gluh, corespondent zonal al „Teleradio Moldova”.

Partenerii manifestării au fost Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău” și Societatea Științifică de Bibliofilie și Ex-libris „Paul Mihail”, R. Moldova.

Comunicările prezentate în cadrul simpozionului au pus în lumină cercetările realizate de personalități ale Bisericii Ortodoxe, lucrările cărora au contribuit permanent la înțelegerea și valorificarea istoriei și culturii neamului nostru.

Evenimentul a fost înfrumusețat cu un recital de cântări religioase, interpretate de corul de fete „Ascensio” (dirijor Tatiana Daniță) al Liceului Teoretic „Grigore Grigoriu”, profil arte (muzică), cu sediul la Mănăstirea „Sfintele Mironosițe Marta și Maria”.

După finalizarea lucrărilor simpozionului, participanții au avut parte de o excursie documentară la cele mai reprezentative obiective turistice din zona Căușenilor: Mănăstirea de maici „Sfintele Mironosițe Marta și Maria”, Casa-muzeu „Alexei Mateevici” și Complexul memorial „Monahul Ioan Zlotea”.

Mănăstirea de maici „Sfintele Mironosițe Marta și Maria” din localitatea Hagimus este închinată soroților dreptului Lazăr. Locașul a fost întemeiat în 1997, fiind cea mai „tânără” mănăstire din Republica Moldova. Participanții au avut ocazia să admire pictura murală din bisericile mănăstirii, să cunoască activitatea liceului din incinta ei și să admire împrejurimile feerice înmiresmate de dragostea și rugăciunea măicuțelor.

Cel de-al doilea popas a fost la Complexul memorial „Monahul Ioan

Zlotea” din satul Sălcuța. Fondat în 2008 de muzeograful Ion Găină, complexul se află pe locul unde odinioară era casa părintească a părintelui Ioan (născut Elisei) Zlotea, cel care avea să devină un mare tămăduitor și duhovnic. Pe teritoriul complexului se află două căsuțe tradiționale, în care sunt expuse obiecte autentice păstrate de pe timpurile când a trăit părintele Ioan Zlotea, și o biserică din lemn construită recent. Inedite și originale sunt cele 2 alei situate lângă biserică. Prima este *Aleea Genezei*, concepută după schițele dlui Ion Găină. Ea constă din 8 sculpturi tăiate în lemn, care reflectă cele 7 zile în care Dumnezeu a creat lumea. În capătul Aleii Genezei se găsește o clopotniță în miniatură. Cea de-a 2-a alea se numește *Urmele sfinților români* și constă din pietre funerare înșiruite, pe care sunt scrise numele multor personalități istorice trecute în rândul sfinților, aduse chiar de la mormântul acestora.

În final, participanții au vizitat Casa-muzeu „Alexei Mateevici” din satul Zaim, localitatea de baștină a marelui scriitor Alexei Mateevici, care a fost fondată în 1988. Clădirea în care se află muzeul a fost construită de tatăl poetului, preotul Mihail Mateevici, lângă biserică din sat. Cei prezenți au avut ocazia să admire piese și obiecte ce țin de istoria familiei poetului încă de pe timpul bunicului său Ion Negrea. Muzeul are șase săli și o bibliotecă cu cărți rare. Atmosfera timpului trecut este pusă în evidență prin picturi, sculpturi, obiecte de uz casnic și mobilier de epocă. Aici se găsește și armoniul - instrument muzical cu claviatură, asemănător cu orga, la care cânta poetul în copilărie. Într-una din sălile muzeului se află „Masa Tăcerii”, unde este depozitată țărâna de pe mormintele clasice literaturii române: Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale, George Coșbuc, Mihail Sadoveanu, precum și de pe mormintele părinților lui Alexei Mate-

evici. În curtea muzeului se găsește compoziția „Salba de perle”, alcătuită din trunchiuri de pomi, printre care un trunchi de brad ce era verde în copilăria poetului. Pe aceste trunchiuri sunt așezate pietre de pe mormintele sfinților români.

Cea de-a 3-a ediție a Simpozionului Național *Ateneul de Cultură și Credință „Biserica Albă”*, scopul căruia este promovarea dimensiunii creștine și spirituale a culturii naționale, a reușit să armonizeze cultura și știința în pofida prejudecăților potrivit cărora aceste domenii ar fi greu de conciliat.

Veronica COSOVAN,
șef secție,
Biblioteca Națională
a Republicii Moldova

Tenismena Lia Belibova, vicecampionă ITF Juniors

Tenismena Lia Belibova (13 ani) a câștigat medalia de argint în proba de dublu la Turneul ITF Juniors J5 de la Islamabad (Pakistan), desfășurat la mijloc de noiembrie curent, aceasta fiind prima ei distincție la o competiție de un asemenea rang. Evoluând în pereche cu kazaha Melissa Jangarashva, în meciul lor inaugural, la acest turneu fetele (desemnate capi de serie nr.4) le-au învins pe sportivele din India, Janvi Asawa și Mandagalla Princy, scor 7-6, 6-2.

În semifinalele cuplului moldo-kazah n-a lăsat nicio urmă de șanse favoritelor principale ale competiției, Thaniya Sarai Gogulamanda (India) și Saajida Razick (Sri Lanka), administrându-le o înfrângere usturătoare cu 6-1, 6-4 și calificându-se în finala mare, unde aveau să dea peste capii de serie 2, Polina Kaibekova și Deren Ozel (Turcia). În partida decisivă oboseala și-a spus cuvântul - căci compatrioata noastră a evoluat cu multă dăruire și în proba de individual -, mult mai experimentate și rezistentele adversare (ambele au câte 16 ani) impunându-se cu 6-2, 6-1.

Succesele tinerelor tenismene moldovene din această ultimă lună de toamnă nu s-au rezumat la turneul de mai sus. Astfel, Andreea

Stratan a câștigat Cupa TCH, categoria de vârstă Under-12, turneu găzduit de municipiul București. Conaționala noastră, desemnată ca favorită a concursului, reprezentantă Clubul Sportiv Vergiliu (Iași), având un traseu competițional de-a dreptul magistral. Începând lupta din runda a II-a, ea mai întâi s-a impus fără drept de apel în fața Mariei Ștefania Dochiu (CS Târgoviște): 6-1, 6-0. După care a trecut cu 6-4, 6-2 de Sorana Gheorghie (CSS2 București) și cu 6-4, 6-1 de Sara Bolinteanu (CS Ten Club Tennis Buzău).

În finala mare, Andreea Stratan, într-o luptă crâncenă, s-a confruntat cu reprezentanta gazdelor, Alexia Teodora Simion (CS AMG București), având nevoie de toate cele trei seturi pentru a-și valorifica supremația. Prima parte a jocului a aparținut sportivei din capitala României (2-6), tenismena noastră reușind să revină în a doua (6-3). Setul decisiv s-a dovedit a fi extrem de disputat, atleta din R. Moldova forțând pe „ultima sută de metri” și adjudecându-și mult râvnita victorie, scor final 2-6, 6-3, 10-7.

Iulian BOGATU

ANUNȚ

Centrul *Formare Continuă și Leadership* al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău organizează în perioada 29.11.2022 - 2.12.2022 un program modular de formare continuă, online, pentru cadre didactice și de conducere din țară, cercetători, doctoranzi și masteranzi ai UPSC cu subiectul „Elaborarea și prezentarea articolelor științifice în cadrul manifestărilor științifice” (*Preparation of conference posters, tips for articles writing*).

Formatorul Olga Leuner, Ph.D. la Universitatea Cehă de Științe ale Vieții din Praga, va prezenta programul în limba engleză, cu traducere în limba rusă.

Participanții la program vor obține certificat de 3 credite ECTS.

Doritorii de a se înscrie la program sunt invitați să completeze formularul de înregistrare: <https://forms.gle/9Unq4mXTQdiodhkNA>

Pentru a afla mai multe detalii ne puteți lăsa un mesaj la adresa de email: castravet.tudor@upsc.md

Programul este desfășurat în cadrul proiectului „Suport pentru inovare în predare, dezvoltarea cercetării și cooperare între universitățile UASM și UST (Republica Moldova)”, implementat în colaborare cu Universitatea Cehă de Științe ale Vieții din Praga și finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Ceha.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4, birourile 214, 215, 216
Telefon: (022) 40 07 17, 40 07 52.
E-mail: ziar_ump@yahoo.com univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Comanda nr.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic
REPORTERI ▶ Iulian Bogatu, Silvia Țurcan
CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea
MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate.
Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” - PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/17>